

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romæ, 1863

De Sanctis Episcopis Ticinensis Maximo I Et Maximo II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](#)

DE SS. MARTYRIBUS INTERAMNENSIBUS

CLAUDIO, CARBONANO, TIBUDIANO, PLANIO.

ANNO CCLXX.
VIII JANUARII.

Ferrarius in generali catalogo Sanctorum VIII Januar. Apud Interamnam Umbriae, sanctorum Martyrum Claudi, Carbonani, Tibudiani, et Planii, sub Claudio Imperatore. De isdem in catalogo Sanctorum Italiæ ex monumentis et veteri ms. Martyrologio Ecclesiæ Interamnensis, ista tradit:

Sub Claudio
Imp. occisi.

2 Cum Claudio Imperator impia in Christianos edicta promulgasset, iisque ubique ab ejus Praefectis ad necem conquererentur; Claudio militiae Interamnensis Princeps, una cum Carbonano, Tibudiano, et Planio militibus, impia Imperatoris jussa parviper-

dens, Christianos in carceribus detentos fovebat, et cruciatus ad tormenta pro Christo fortiter ferenda animabat. Quapropter et ipsi jussu Praefecti comprehensi, ac in Christi confessione constantes, martyrii palman accepere anno salutis cclxx, quorum corpora secundo ab urbe Interamnensi lapide, ubi nunc Sancti Zenonis Martyris extat ecclesia apud torrentem sepulta sunt. *Hac Ferrarius. De Interamna hac ad Narem egimus supra vii Januarii, cum de S. Valentino II, ejus Antistite.*

DE SANCTIS EPISCOPIS TICINENSIBUS

MAXIMO I ET MAXIMO II.

CIRCA ANN.
CCLXX ET DX.
VIII JANUARI.

Maximum Ticinensem Episcopum Confessorem preter Martyrologium Romanum, referunt hodie Bellinus, Maurolycus, Galesinius, Molanus, Martyrol. Germanic. Hunc Baronius vult esse S. Epiphanius successorem, qui vii Synodo Romæ habite anno mrv subscriptis. Sed præter eum aliis fuisse Maximus perhibetur, qui tamen quando sederit non omnino convenire inter scriptores tradit Ferrarius, sed probabiliti videri octavarum ejus Sedis Antistitem fuisse, inter Crispinum I et II de quo hos versus recitat:

Hunc Maximum ex ordine,
Sed amplior in meritis,
Insequitur ex munere,
Associatus Superis.

De S. Crispino I et III, egimus vii Januarii, de II agemus xxx Octobr.

2 Hujus Maximi memini Bernardus Sacra Patria Papiensis de Italicarum rerum varietate lib. 6, cap. 10, sic scribens: Major semper Christianorum fides atque constantia, quam clades, et perturbatio in unoquoque seculo probata est: præcipue in hoc, de quo scribimus, tempore, quod a Severi imperio ad Flavium Claudiū fluxit, quem constat Imperatorem factum anno ab ortu Domini cclxxi, Maximo Episcopo viro innocentissimo et eximio Ticinensis praesidente. Ita ille. Ast anno Christi cclxviii, circiter ix Kal. April. imperare cepit Cladius.

3 Maximi (hujusne an secundi haud nobis liquet) et aliorum aliquot Ticinensis Episcoporum Acta a Paulo Diacono scripta testatur Galesinius: sed nusquam eum librum reperiiri ait Ferrarius, qui ejus vitam ita describit in catalogo Sanctorum Italiæ: Maximus Episcopus post S. Crispinum, ut plerique scriptores Ticinenses tradunt, Cathedram Episcopalem Ecclesie Papiensis tenuit, magna sanctitate et doctrina effusus. Inter ea quæ scripsisse fertur, multa de Regis officio memorantur. Solebat enim dicere Regem in arce justitia, quæ Regina virtutum est, constantem et rectum, sanctarumque legum cultorem, subditorum culpas punire debere, justos autem et insontes tamquam membra Dei, injurias ipsorum ulciscens, non attingere. Qui si judicat in veritate, thronum suum in æternum firmat; sic enim principatus conservantur: imperia vero violenta non durant. Cum autem sanctus Episcopus populum aliquot annos verbo et exemplo gubernasset, non sine civium lacrymis in caelos abiens, corpore in ecclesia Cathedrali tumulatus fuit. De quo illud mirum narrant, quod quidam ad illius aram accedens pallium furaturus, ita aræ adhaesit,

ut manus pedesve inde retrahere, donec mane Canonicis ad ecclesiam convenientibus crimen suum confessus, veniam a S. Maximo impetravit, non potuerit.

4 Hac Ferrarius, qui Jacobum Guallam, et Stephanum Breventanum citat. Sed quod a Maximo multa de Regis officio scripta memorat Ferrarius, non facile adducor ut credam ad hunc pertinere. Nam qui tunc in Italia Reges, quorum occasione ille de Regis officio commentaretur? Deinde ipsi Imperatores adhuc Ethnici erant, neque scilicet institutionem ex hominis Christiani lucubrationibus petituri. Quid ergo? an iis temporibus librum ediderit vir sanctus, cuius nulla privatim aut publice constare posset utilitas?

5 Maximo II, missa est a B. Ennodio Dictione ix (quæ Sirmondo nostro est in sacra) in dedicatione templi SS. Joannis, et Cassiani, et Antonini. In dictione vero vni data Stephano Vicario, dicenda ipsi Maximo ita scribit idem Ennodius: Ad te, venerabilis mihi Antistes Maxime, sermo est: cui in meritorum testimonio virtus coepit a vocabulo, in quo actus eloquitur, qui nomen appellat. Provida parentum tuorum diligentia prius te eligi voluit, quam probari. Te olim secularibus inhaerentem titulis castrensis sudor excoluit, et ad Ecclesie gubernacula pars adversa solidavit: sicut Deus loquitur per Prophetam: *Qui in modico fidelis, et in magno fidelis est.* Te sacrarum Judge et consili comitem meruit, et laboris. Bene venerandis initiandis altaribus, et in laica conversatione quod sacram esset elegisti. Tu pudicitiae in illa aetate custos inventus es, in qua et lex obsequitur desiderii. Satis enim est pueritia ambitum, quem licentia fulcit, horre. Christus milites suos, quos in personam Ducis attollat, inter acies querit hostiles. Adscitus Ecclesie, Pontificem actibus implesti ante tempora dignitatis. Non fuit advena benignitas, quæ naturæ innixa radicibus de cano flore germen ostendit. Temporale est omne quod fingitur; perpetuum quod cum aetate maturescit. Non tibi sacerdotium rem doni credimus evenisse, sed premii. Alius vulgi aura, gratia lenocinante commendatur: tibi rigida circa culpabiles districtio dedit affectum. Manet te singularis sapientia; quæ licet generaliter optanda est, tamen existit in Magistro necessaria. Frustra monitoris personam suscipit, qui impacti non prevalet aestimare pondus officii. Vilissimis comparandus est, nisi præcellat scientia, qui est honore præstantior. Dedit tibi apicem res judicii, non favoris. Dignus Pontifice amor est, quem censura conciliat. Devenust institutionis genium, qui per solam gratiam vult placere.

de scriptis S.
Maximi.

S. Maximus
II, Assessor
Comitis sa-
crarum lar-
gitionum ante
Episcopatum:
Luc. 16. 10.
castus in ju-
ventute:

ceteris virtu-
tibus ornatus,Sedit prior
tempore
Claudi.Eius vita ex
Ferrario.Fur divinitus
punitus.

EX VARIIS.
Exemplio, ceteris prætulæ.

placere. Tu his conditus et formatus cæli beneficiiis, plus agendo populum instituis quam loquendo. Illa monita discipulorum conscientiam eruderant, quæ præbentur exemplo. Sine pudore invitat ad innocentiam, qui illam non fuerit ipse sectatus. Te inter secreta penetralium quasi testem metunt, qui peccare disponunt. Nascentibus culpis metus et reverentia tua negat effectum. Qui inter exordia occurrit viitiis, et occasionem lapsus admittit, et concepientie purgat auctorem. Hæc beatitudini tuae quasi strictim pro

linguae mee dedicatione dedicavi. Si precibus tuis vitæ successus arriserit, gestorum tuorum plena me relatione consecrabo, ut que universis nota sunt, mansuris in posterum litteris, quatenuis gaudeat ætas secutura, serventur. *Hæc in laudem Maximi adhuc viventis Ennodius ejus successor, cuius Dictio sacra iv eidem missa Maximo est, et ab eo dicta cum dedicaretur basilica S. Joannis Baptiste, quem novo exemplo Apostolum nominat, ut hic Lucam Prophetam.*

DE S. PATHEO MARTYRE.

VIII JANUARII. *Martyrologium S. Hieronymi*: Et alio loco Pathei. *Martyrem remur cum nulla securus sentiendi causa, ut plerunque in eodem Martyrologio.*

ACTA S. CARTERII, PRESB. ET MART.

Ex Menæis Graecorum.

b
SUB
DIOCLETIANO.
VIII JANUARII.
S. Carterius
Presbyter, po-
pulum docet:

quæsitus latet:
dein offert se
quæxribus.

c
Serapidis ido-
lum deficit:

dire torque-
tur:
sanatur ab
Angelo:
rursum cru-
ciatur:

VIII JANUARII,

Horum SS.
patria, et tor-
menta.

Diocletiano imperante, et Urbano b Cæsarea Capadociae Praeside, Carterius Presbyter et Doctor Christianorum, domum in templum vertit, et coacta ingenti Christianorum multitudo instituit illos in vera fide, qua discerent Christum solum verum Deum colere; et præter illum, nullum alium Deum agnoscere. Delatus ad Præsidem se ipsum in latebras abdidit. Sed illi Dominus apparuit, mandavitque ut se in apertum daret, seque ultro ipsum quærentibus offerret: Ego, inquit, tecum ero. Multa enim tibi meo nomine patientia sunt, multique per te conversi salutem consequentur. Hic Carterius ingenti perfusus gaudio, Deo gratiis actis, se ipsum in lucem dedit.

2 Ac primum quidem ergastulo conclusus, dein ad Præsidem deductus, jussus est c Serapidi litare: sed Carterius precibus idolum deject. Tum a sedecim lictoribus fustibus atrocity contunditur, quatuor alios carnificibus illi imminentibus. Deinde a furca suspenso novacula unguis a manibus et pedibus exciduntur, ferreisque unguis totum corpus raditur et carpitur. Qui conspectu dein Angeli recreatus omnibus tormentis superior, atque illico sanus extitit.

3 Dein rursus Præsidis jussu detentus, talis ferro

trajectis, supinus ignitum pectore vomerem gestavit. Præterea coactus est in succensa ferrea sartagine residere: tum ei ardentes subulis perforati pedes: atque ita rursus in carcere retrusus est. Sub noctem iterum se ei videndum Salvator obtulit, compedibus solutum omni levavit molestia, atque e custodia eductum liberum dimisit. Quare complures cum sanum spectassent, eum adeuntes ab illo sacro fonte abluti sunt, et ab omnibus, quibus laborabant morbis, curati.

*exit ecarcere;
iterum tortus
occiditur.*

4 Appensa deinde pedibus manibusque saxa ingentia, quibus ita innexo distentoque fustibus venter converberatur: aduruntur accensis facibus latera: resinaque plagiis infunditur: liquatum in os plumbeum instillatur, ignitaque galea capiti imponitur. Ac demum in rogum conjectus, dum laudes gratiarum Deo concinit, in igne illæsus permanxit. Hinc e circumstantibus Judæus quispiam in rabiem actus, hastam vibrans per latus Martyris transadigit, mortemque infert, cum prius aquam e latere tam copiosam profudisset, ut etiam rogum extingueret; quam secutus sanguis est, cum quo et animam in Dei manus edidit.

a Ignotus hic Latinorum fastis. Nam diversus est a Carterio qui 2 Novembr. cultur sub Licinio Sebaste passus.

b Hæc Cappadocia metropolis est, circa Melz fluminis fontes, magnam adepta a plurimis Sanctis, quos tulit, ac præsentim Basilio magno, celebratatem.

c Unus hic e Diis Egyptiorum fuit.

DE SANCTIS MARTYRIBUS

THEOPHILO ET HELLADIO.

D e his viii Januarii Martyrologium Romanum: In Libya Sanctorum Martyrum Theophili Diaconi et Helladii, qui primo lanati ac testulis percutis compuncti, demum in ignem conjecti animas Deo reddiderunt. *Eadem fere habet Menologium Graecorum, addens sub Proconsuli hac passos. Paullo fusius Menœu: Eodem die sancti Martyres Theophilus diaconus, et Eladius laicus passi sunt. Hi Libyes erant. Ob Christi vero confessionem comprehensi, et ad Proconsulem deducti, cum in fide perseverarent, atrocity verberati sunt. Vinctæ deinde manus ac pedes tergumque ferro atque igne adustum: tum acutis compuncti*

testis; cum identidem tormenta plura ingererentur, animas Deo tradiderunt. *Galesinius*: In Graecia beatorum Martyrum Theophili diaconi, et Helladii. Hi, in Libya nati, Christianæ fidei cultores, idolorum cultum cum passim exagitarent, Proconsulis jussu virgis acerbe cæsi, tum unguis ferreis excarnificati, post in lumbis semiustulati, deinde testularum aculeis confosci, nihil unquam de constantia sua remiserunt. Itaque demum horribilem in modum raptati, contractis totius corporis ossibus, animas Deo reddiderunt.